

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การจัดสวัสดิการในองค์กรกับการพัฒนาความต้องการของลูกจ้าง : การทดสอบภายใต้กรอบความมั่นคงของมนุษย์” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการในองค์กรเพื่อความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้าง การให้ความสำคัญต่อความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้าง ตลอดจนการพัฒนาความต้องการสวัสดิการในองค์กรภายใต้กรอบความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อสนับสนุนให้องค์กรต่าง ๆ นำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการวางแผนให้ลูกจ้างเห็นคุณค่าของสวัสดิการในองค์กร ผู้ศึกษาจึงกำหนดวิธีการศึกษาเพื่อแสวงหาคำตอบ ดังนี้

รูปแบบวิธีการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ลูกจ้างที่ทำงานในสถานประกอบการ ก. (ห้างสรรพสินค้า) ซึ่งได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติสถานประกอบกิจการดีเด่นด้านแรงงานสัมพันธ์และสวัสดิการแรงงาน 5 ปี ติดต่อกัน (พ.ศ. 2548-2552) ประเภทไม่มีสหภาพแรงงาน จากกระทรวงแรงงาน จำนวน 239 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 11 กันยายน 2552) และสถานประกอบการ ข. (สถาบันการเงิน) ซึ่งไม่มีสหภาพแรงงาน และเป็นอุตสาหกรรมประเภทการบริการเช่นเดียวกัน แต่ยังไม่เคยได้รับรางวัลดังกล่าว จำนวน 331 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 11 กันยายน 2552) รวมประชากรทั้งสิ้น 570 คน

1. กำหนดขนาดตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยพิจารณาจากขนาดประชากรเป้าหมายโดยใช้สูตรของ Yamane (1973, p. 99) สำหรับการประมาณค่าสัดส่วนเพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างสูงสุดซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ Yamane กำหนดไว้ ดังนี้

- กำหนดค่าสัดส่วนที่ประมาณ 0.5
- กำหนดความคลาดเคลื่อนในการประมาณที่ 5%
- กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่แอลฟา 0.05 โดยใช้ค่ามาตรฐาน

ในการคำนวณ เท่ากับ 2

ดังนั้นสูตรในการคำนวณขนาดตัวอย่างตามที่ Yamane กำหนดไว้ตามเงื่อนไขข้างต้นจึงเท่ากับ

$$\text{จำนวนประชากร } 570 \text{ คน}$$

$$\text{ใช้สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne_0^2}$$

$$\text{แทนค่า } n = \frac{570}{1 + 570 (0.05)^2}$$

$$\text{ขนาดตัวอย่าง} = 235.05 \text{ คน (ประมาณ 236 คน)}$$

2. การสุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งประชากรเป็น 2 กลุ่มตามประเภทสถานประกอบการ แล้วจึงดำเนินการสุ่มแบบแยกชั้นอย่างมีสัดส่วน จากสูตร

$$\frac{\text{จำนวนแรงงานแต่ละประเภทสถานประกอบการ X ขนาดตัวอย่าง}}{\text{จำนวนแรงงานทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3.1

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทสถานประกอบการ

ประเภทสถานประกอบการ	แรงงาน (คน)	แรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ได้รับรางวัล 5 ปีติดต่อกัน	239	99
ทั่วไป	331	137
รวม	570	236

2.2 การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากแบบไม่แทนที่ ตามประเภทสถานประกอบการ และจำนวนกลุ่มตัวอย่างในข้อ 2.1

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ อายุงาน ตำแหน่ง รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และประเภทสถานประกอบการ

ส่วนที่ 2 คำถามที่ให้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มากน้อย (5 ระดับ ตัวชี้วัด) เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการในองค์กรเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้างด้านต่าง ๆ และเพื่อทดสอบการพัฒนาด้านความต้องการสวัสดิการในองค์กรภายใต้กรอบความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีระดับการวัดตัวแปรระดับอันดับ (Ordinal Scale) จากสวัสดิการในองค์กร 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยค่าจ้าง (สวัสดิการในองค์กรที่เน้นตัวเงิน) และปัจจัยกระตุ้น (สวัสดิการในองค์กรที่ไม่เน้นตัวเงิน)

ส่วนที่ 3 คำถามให้จัดเรียงลำดับความสำคัญ (Rank Priority) เพื่อศึกษาการให้ความสำคัญต่อความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้างมากที่สุด 3 อันดับ

ส่วนที่ 4 คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการในองค์กรเพื่อความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลำดับที่	การดำเนินการ	ระยะเวลา
1	ติดต่อประสานงานกับองค์กรเป้าหมาย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล (ฉบับ Pre-test)	กันยายน 2552
2	ส่งแบบสอบถาม (ฉบับ Pre-test) ให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งทำงานอยู่คนละองค์กรกับองค์กรเป้าหมายตอบ เพื่อทดสอบความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม	ตุลาคม 2552
3	วิเคราะห์แบบสอบถามหลังจากดำเนินการ Pre-test	ตุลาคม 2552
4	ติดต่อประสานงานกับองค์กรเป้าหมาย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล (ฉบับจริง)	พฤศจิกายน 2552
5	ส่งแบบสอบถาม (ฉบับจริง) ให้กลุ่มตัวอย่างในองค์กรเป้าหมายจำนวน 236 คน ตอบ	พฤศจิกายน ถึง ธันวาคม 2552
6	ตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม	ธันวาคม 2552
7	นำข้อมูลมาจำแนกเพื่อวิเคราะห์ และสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้	มกราคม ถึง กุมภาพันธ์ 2553

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว มาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science หรือ SPSS) นำเสนอข้อมูลโดยการบรรยายประกอบตารางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการในองค์กรเพื่อความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้าง และการให้ความสำคัญต่อความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้าง ตลอดจนการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรสองกลุ่มด้วยการทดสอบ Two Independent Samples Test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่มากกว่าสองกลุ่ม โดยการทดสอบ Tests for Several Independent Samples กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 2 คือ ศึกษาความต้องการสวัสดิการในองค์กรเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้าง จำนวน 29 ข้อ ผู้ศึกษากำหนดเกณฑ์การพิจารณาความต้องการ 5 ระดับ ดังนี้

ต้องการสวัสดิการมากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
ต้องการสวัสดิการมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ต้องการสวัสดิการปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
ต้องการสวัสดิการน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
ต้องการสวัสดิการน้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนเฉลี่ยซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ จากสูตร

$$\text{พิสัย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.8 \text{ ดังนั้น แต่ละช่วงชั้นจะห่างกัน เท่ากับ } 0.8 \text{ คะแนน}$$

จากระยะห่างของแต่ละช่วงชั้นที่คำนวณได้ สามารถกำหนดเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ ได้ดังนี้

4.21-5.00	หมายถึง	ความต้องการสวัสดิการอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	ความต้องการสวัสดิการอยู่ในระดับมาก
2.61-3.40	หมายถึง	ความต้องการสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	ความต้องการสวัสดิการอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	ความต้องการสวัสดิการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามส่วนที่ 3 คือ ศึกษาการให้ความสำคัญต่อความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้างซึ่งกำหนดให้เลือกเพียง 3 อันดับ ผู้ศึกษากำหนดเกณฑ์การพิจารณาอันดับความสำคัญ ดังนี้

หมายเลข 1	(ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1)	เท่ากับ	3	คะแนน
หมายเลข 2	(ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 2)	เท่ากับ	2	คะแนน
หมายเลข 3	(ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 3)	เท่ากับ	1	คะแนน

จากนั้นจึงรวบรวมคะแนน และนำคะแนนมาเรียงลำดับจากมากไปน้อย เพื่อพิจารณาความมั่นคงในชีวิตที่ลูกจ้างให้ความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับ

การนำเสนอผลการศึกษา

ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบของตารางแสดงข้อมูลประกอบ การพรรณนา โดยแสดงให้เห็นภาพสวัสดิการในองค์กรภายใต้กรอบความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้าง 10 ด้าน สวัสดิการในองค์กรที่ลูกจ้างต้องการ การให้ความสำคัญต่อความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้าง และผลการทดสอบการพัฒนาความต้องการสวัสดิการในองค์กรภายใต้กรอบความมั่นคง ของมนุษย์ ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน จัดสวัสดิการที่มีคุณค่าให้แก่ลูกจ้าง เพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์อย่างแท้จริง